

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Anna Gladičová

Netradičné vyučovanie podstatných mien s využitím informačných a komunikačných technológií

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Anna Gladičová

Kontakt na autora: ZŠ Abranovce č. 29, 082 52
zsabranovce@inbox.com

Názov OPS/OSO: Netradičné vyučovanie podstatných mien s využitím informačných a komunikačných technológií

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Ing. Eva Gregová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Slovenský jazyk. Ciele predmetu. Poznávacie a rečové kompetencie. Podstatné mená. Hodnotenie. Informačné a komunikačné technológie. Pracovný list. Didaktická hra.

Anotácia

Sledovanie informácií na počítači vyvoláva u žiakov väčší záujem o učenie a spríjemní zážitky z vyučovania. *Počítače dávajú žiakovi príležitosť byť úspešný tam, kde predtým neuspel a kde často prežíval traumy z neúspechu.* Počítače teda znižujú riziko neúspechu v škole, strach z vlastných nedostatkov a neschopnosti. V škole sa stretávame aj s prípadmi, kedy niektoré deti, ktoré doteraz v škole nevynikali, sú pri práci s počítačom šikovnejší ako ich spolužiaci.

Deti sa učia spontánne, produktívnejšie, zvládajú i náročnejší obsah učiva, pristupujú k technickým prostriedkom zvyčajne s prirodzenou zvedavosťou bez obáv z neúspechu. Táto zvedavosť sa dá využiť ako silný motivačný prvok, no ako každý neznámy predmet, bez vhodných inštrukcií môže byť nebezpečný a škodlivý.

OBSAH

Úvod	4
1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU SLOVENSKÝ JAZYK	5
1.1 Ciele predmetu	5
1.2 Poznávacie a rečové kompetencie	6
1.3 Tematický celok Podstatné mená	7
1.4 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov na hodinách slovenského jazyka	8
2 INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE	11
2.1 Výhody využívania moderných technológií vo vyučovaní	13
3 NÁMET VYUČOVACEJ HODINY	15
3.1 Priebeh hodiny	15
3.2 Vyhodnotenie hodiny	26
Záver	27
Zoznam bibliografických zdrojov	28
Zoznam príloh	29

ÚVOD

Informačné a komunikačné technológie sa čoraz viac začínajú „vkrádať“ do školstva. Učitelia stále hľadajú možnosti, ako ich využiť pri výchove a vzdelávaní svojich zverencov. Dávno pominuli časy, keď škola mala za povinnosť deti učiť „čítať, písať a počítať“. Okrem tejto základnej gramotnosti, je dnes na každom kroku vyžadovaná od členov ľudskej spoločnosti tzv. druhá, digitálna gramotnosť. Prvoradé uplatnenie výpočtovej techniky v škole je preto v procese výučby práce s touto technikou. Počítače nájdeme v špecializovaných učebniach, v ktorých sa vyučuje práca s počítačmi.

Počítače vytvárajú spoľahlivé a prítiahľivé prostredie pre učenie, ktoré deťom neubližuje, naopak ich priťahuje a láka. Deti môžu pri práci s počítačom o problémy premýšľať, nemusia mať strach, že sa pred triedou zosmiešnia. Počítače nie sú netrpezlivé, ako niektorí učitelia, nevysmieávajú sa žiakovmu úsiliu, čo radi robia niektorí spolužiaci.

Počítače môžu pomôcť aj žiakom, ktorí nemajú dobrú pamäť a dlho neudržia pozornosť, poskytujú im pozitívnu spätnú väzbu, môžu im poradiť pri riešení úloh. Taktiež deťom, ktoré majú problém s krasopisom alebo gramatikou počítač pomáha, i takéto deti môžu jednoducho vytvoriť úhladný, bezchybný text.

Informačné a komunikačné technológie v dnešnej dobe môžeme využívať na všetkých vyučovacích predmetoch. V tejto práci som sa zamerala na Slovenský jazyk, tematický celok Podstatné mená. Žiaci si hravou a nenásilnou formou vedomosti prostredníctvom IKT osvojujú, ale aj upevňujú a precvičujú.

Práca je členená do troch kapitol. V prvej kapitole charakterizujem predmet slovenský jazyk, jeho ciele, poznávacie a rečové kompetencie, súhrn učiva o postatných menách, ale aj návod ako hodnotiť vzdelávacie výsledky žiakov na hodinách slovenského jazyka. Charakteristiku informačných a komunikačných technológií uvádzam v druhej kapitole. Bližšie definujem zložky informačných a komunikačných technológií ako sú počítač, notebook, modem, ..., taktiež uvádzam výhody využívania moderných technológií na vyučovaní. V poslednej kapitole podrobne opisujem vyučovaciu hodinu, v ktorej som využila modernú didaktickú techniku.

1 CHARAKTERISTIKA PREDMETU SLOVENSKÝ JAZYK

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti, a to na úrovni ústnej i písomnej.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Do literárnej výchovy ako integrujúci prvok možno zahrnúť takzvané tvorivé písanie. Považujeme ho i za prostriedok ako preniknúť do významovej a estetickéj hĺbky literárneho diela. Tvorivé písanie sa tak stáva pre žiaka zdrojom poznania v oblasti lexiky, syntaxe, štylistiky, noetiky a poetiky, v neposlednom rade aj čítania. Ide teda o akési spojené nádoby, kde vedomostná úroveň a zručnosti sa spätne využívajú v jednotlivých zložkách predmetu. V minulosti (chápeme tým obdobie posledných desaťročí) sa kládol v materinskom jazyku akcent najmä na zvládnutie jazykovej zložky predmetu, kde učiteľ zdôrazňoval potrebu ovládať pravopis jazyka (syntax, morfológiu, lexikológiu), pričom písomná a ústna komunikácia bola podhodnotená.

Jazyk slovenský ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

K hlavným aspektom vyučovania slovenčiny patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením. Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy – vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka. Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. Na hodinách písania sa žiaci učia písať predpísané tvary písmen a číslic (latinka) s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedú sformulovať prosbu a poďakovanie, vedú sa ospravedlniť, poľahoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu (Mancová, Štefeková, 2011).

1.1 Ciele predmetu

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni ZŠ je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania),

- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči,
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a stylistickej,
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma,
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka,
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti,
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme,
- prehľbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa,
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme,
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

Metódy a formy, ktoré vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne a rôzni autori ich odporúčajú používať individuálne. Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka. Doteraz bola situácia taká, že mnohí učitelia (a je ich väčšina i dnes) žiadajú presné usmerňovanie, návody na vyučovanie, konkrétne odporúčania, a to tak v metódach a formách ako i v učebných osnovách. Tak sme boli zvyknutí roky v učiteľskej praxi. Bolo to násilné, ale pohodlné, bez akejkoľvek individuálnej zodpovednosti a najmä bez tvorivosti. Tvorivosť je ten prvok, ktorý sa má uplatňovať nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa.

Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania. Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú ním tvorivo myslieť a bez ťažkosti sa budú ním aj písomne vyjadrovať (Mancová, Štefeková, 2011).

1.2 Poznávacie a rečové kompetencie

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania materinského jazyka, a ktoré sa opierajú o **klúčové** (základné) kompetencie.

Zaraďujeme sem:

Percepčno-motorické zručnosti:

1. čítať písmená abecedy a arabské číslice aj v súvislosti s učivom v matematike,
2. odpísať alebo podľa diktovania napísať jednoduchý text a arabské číslice.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

1. zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi,
2. v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 1. ročník ZŠ.

Analytické zručnosti:

1. fonologické schopnosti – analýza zvukovej roviny jazyka na úrovni vety, slova, slabiky, identifikácie rýmu a aliterácií,
2. v prípravnej etape nácviku čítania vedieť analytickými činnosťami v spojení s využívaním sluchového rozlišovania hlások určiť prvú hlásku slova. Ovládanie detailnej analýzy slova podriadiť postupne sa rozširujúcim čitateľským schopnostiam žiakov v šlabikárovom (návčičnom) období, a to v stúpajúcej náročnosti od slabík po jednoduché slová.

Tvorivé zručnosti:

1. porozprávať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh),
2. porozprávať príbeh podľa predlohy (podľa obrázkov, podľa názvu),
3. dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner,
4. zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text. Žiaci si rozdelia úlohy z textu a snažia sa zahrať krátky príbeh z textu. Dbáme na správny prednes, artikuláciu, gestikuláciu, pohyb.

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

1. pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na (primeranej) úrovni žiaka 1. ročníka ZŠ,
2. osvojiť si výslovnostnú normu s uplatnením suprasegmentálnych javov,
3. reprodukovať umelecký text (doslovne, podrobne, stručne). Ak učiteľ spozoruje, že žiak sa len veľmi ťažko naučí naspamäť básničku alebo iný text, môže ho vyzvať, aby sa ho naučil aspoň stručne alebo aby ho podrobne zreprodukoval.

Informačné zručnosti:

1. naučiť žiaka poznať a používať jazykové slovníky a príručky (platí od 2. ročníka ZŠ a na primeranej úrovni).

Komunikačné zručnosti:

1. adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu,
2. vyjadrovať sa neverbálne a reagovať na neverbálnu komunikáciu,
3. naučiť žiaka verejne sa prezentovať a obhájiť si vlastný názor.

1.3 Tematický celok Podstatné mená

S termínom Podstatné mená sa oboznámujú žiaci v 3. ročníku ZŠ. Podstatné mená (substantíva) pomenúvajú *osoby* (Karol, učiteľka, komorník), *zvieratá* (vlk, líška, zvierka), *veci* (záhrada, katedra, dvere), *rastliny* (strom, kapusta, obilie), *vlastnosti a deje* (ochota, postup, svitanie), *vnútorné stavy* (nepokoj, láska, napätie). Pýtame sa na ne otázkami *Kto? Čo?* Sú *plnovýznamový* slovný druh (majú lexikálny aj gramatický význam), ich význam sa dá vysvetliť. Sú *ohybné* – skloňujú sa a môžu byť *vetným členom*.

Rozdelenie podstatných mien:

1. Všeobecné a vlastné

Všeobecné (apelatíva) – píšeme ich s malým začiatočným písmenom, pomenúvajú množinu predmetov, napr. chlapci, strom.

- Vlastné** (propriá) – píšeme ich s veľkým začiatočným písmenom, pomenávajú konkrétnu substanciu, napr Peter, Nitra.
- 2. Konkrétne a abstraktné**
- Konkrétne** (konkréta, hmotné) – dajú sa počítat', môžeme ich chytiť, nakresliť, napr. dom, dúha.
- Abstraktné** (abstraktá, nehmotné) – nedajú sa počítat', nemôžeme ich chytiť, nakresliť, napr. hlad, ochota.
- 3. Životné a neživotné**
- Životné** – všetky podstatné mená, ktoré sa skloňujú podľa životných vzorov chlap, hrdina.
- Neživotné** – všetky podstatné mená, ktoré sa skloňujú podľa neživotných vzorov dub, stroj.

Gramatické kategórie:

rod – mužský (maskulínium), ženský (feminínium), stredný (neutrum)

číslo – jednotné (singulár/sg), množné (plurál/pl)

pád – Nominatív (N), Genitív (G), Datív (D), Akuzatív (A), Lokál (L), Inštrumentál (I)

vzor – *mužský rod*: chlap, hrdina, dub, stroj; *ženský rod*: žena, ulica (samohláskové), dlaň, kosť (spoluhláskové), gazdiná, pani; *stredný rod*: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča;

Z pravopisu podstatných mien:

1. V L sg. píšeme v príponách podstatných mien len -i/-
2. V I pl. píšeme prípony -mi, -ami vždy s - i.
3. Iba podľa vzoru dub a žena píšeme v príp. - y (okrem prípon - mi, - ami v I pl.).
4. Podstatné mená stredného rodu nemajú v príp. y.
5. Prípona - ov pri mužskom rode (ten).
Prípona - ou pri ženskom rode (tá).

1.4 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov na hodinách slovenského jazyka

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.

Hodnotenie chápeme ako proces poznávania a posudzovania žiaka, jeho vedomostnej úrovne, pracovnej a učebnej činnosti, jej prejavov a výsledkov. Tento proces sa uskutočňuje tak v školskej ako aj mimoškolskej práci, pričom za hlavné ťažisko, kde sa tento proces má cieľavedome uskutočňovať, pokladáme vyučovanie (Velikanič, 1973).

Žiacke hodnotenie sa považuje za jednu z kľúčových zložiek výučby, ktorá zjavne a skryto sprevádza učiteľovo hodnotenie a sama o sebe patrí k jednému z cieľov vzdelávania (Slávik, 1999).

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho

rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

V predmete Slovenský jazyk hodnotíme vzťah a prístup k predmetu, schopnosť samostatne riešiť daný problém, úpravu a vedenie zošita, aktivitu na vyučovaní, písomné práce na záver prebratého tematického celku, rozcvičky a bleskovky, tvorivé cvičenia, doplňovacie cvičenia, odpisy, prepisy textov, vedenie čitateľského denníka, prednes, projektové knihy, techniku čítania, čítanie s porozumením a výrazné čítanie, reprodukcie textov, orientáciu v texte, krátke slohové práce.

Hodnotenie predmetu slovenský jazyk a literatúra vychádza z Metodických pokynov:

- Pri verbálnej forme sa zisťuje a hodnotí najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
- Písomnou formou sa kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém.
- Pri praktických aktivitách slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka.
- Preveruje sa úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom.

Žiaci sú hodnotení podľa klasifikačného poriadku.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- a) sledovaním stupňa rozvoja individuálnych osobnostných predpokladov a talentu,
- b) sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- c) rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové, didaktické testy),
- d) konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby aj s výchovným poradcom, školským psychológom, alebo odbornými zamestnancami zariadení výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie,
- e) rozhovormi so žiakom.

Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka podľa vnútorných predpisov školy. V priebehu školského roka zaznamenáva výsledky žiaka a jeho prejavy najmä preto, aby mohol žiakovi poskytovať spätnú väzbu a usmerňovať výchovno-vzdelávací proces žiaka v zmysle jeho možností rozvoja a informovať zákonných zástupcov žiaka.

Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky. Žiak by mal byť v priebehu polroka z jedného vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou jedna hodina týždenne vyskúšaný minimálne dvakrát. Z vyučovacieho predmetu s hodinovou dotáciou vyššou ako jedna hodina týždenne by mal byť žiak v priebehu polroka skúšaný minimálne trikrát.

Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a klasifikácie so zdôvodnením. Po ústnom vyskúšaní oznámi učiteľ výsledok hodnotenia ihneď. Výsledky hodnotenia písomných skúšok, prác aj praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 14 dní.

Žiaci majú možnosť výslednú známku pri súhrnnom hodnotení a klasifikácii ovplyvniť aj známkami, ktoré majú menšiu váhu. Získať ich môžu za: vypracovanú domácu úlohu podľa zadania, za vlastnú tvorbu, aktivitu na vyučovaní, účasť na mimoškolských aktivitách, súťažiach, za vypracovanie referátov, za príspevky do školského časopisu ...

2 INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE

Sú všade okolo nás, často si to ani neuvedomujeme. Čoraz viac prístrojov a zariadení začína fungovať na báze dotyku – stlačíte tlačidlo – vypadne lístok. Stlačíte tlačidlo – otvorí sa dvere, zdvihne sa rampa, vypadne fľaša minerálky, cukríky a pod. Nevieme, aké zložité systémy a reakcie sa spustia do chodu po stlačení tlačidla, ktoré je signálom k činnosti, pre nás je dôležité, že nastane požadovaná reakcia – otvorí sa dvere, dostaneme lístok a pod. Stále viac strojov začína fungovať na podobnom princípe.

Novodobé informačné a komunikačné technológie (IKT) prinášajú významné zmeny do vzdelávacieho systému na celom svete. Umožňujú vnímanie poznatkov viacerými zmyslami a tým, v porovnaní s tradičnými formami vzdelávania, umožňujú dosiahnuť vyšší efekt vo vzdelávaní (Sivý, 2006).

Skratka zahrňuje všetky technológie používané na komunikáciu a prácu s informáciami. Pôvodný koncept informačných technológií (IT) bol doplnený o prvok komunikácie, kedy medzi sebou začali komunikovať jednotlivé počítače či uzatvorené siete. IKT nie sú iba hardwarové prvky (počítače, servery...), ale tiež softwarové vybavenie (operačné systémy, sieťové protokoly, internetové vyhľadávače...). V modernom svete predstavujú informačné a komunikačné technológie dôležitú súčasť štátnej, podnikateľskej aj súkromnej sféry. Z tohto dôvodu je ich ovládanie kľúčové!!!

Využitie Internetu a všeobecne informačné a komunikačné technológie pomáha riešiť mnohé nedostatky tradičných foriem vzdelávania, prináša väčšiu interaktivitu a podporuje lepšiu komunikáciu a vzájomnú spoluprácu medzi učiteľom a študentmi, ale aj medzi študentmi navzájom. Práve schopnosť komunikovať a kooperovať s inými je v dnešnom prekomplikovanom svete veľmi dôležitá a využitie Internetu ako komunikačného média sa v tejto oblasti začína stávať štandardom.

V súčasnej praxi sa v súvislosti s modernými formami vzdelávania často stretávame s pojmami, ktoré sa už u nás buď udomácnili a používajú sa v pôvodnom (anglickom) jazyku, alebo používame ich ekvivalenty preložené do slovenčiny. Sú to najmä tieto pojmy:

“e-learning”, “online a offline vzdelávanie”, “dištančné vzdelávanie”, “otvorené vzdelávanie”, “distribúvané vzdelávanie”, “flexibilné vzdelávanie” a podobne.

Počítač a jeho miesto v IKT

Počítač je jedným zo základných technických prostriedkov používaných v dnešných vyspelých informačných a komunikačných technológiách. Je to prípojné miesto do informačných sietí (internet, intranet, rádiové signály v éteri...), rozhranie medzi človekom a ostatnými technickými súčasťami IKT. Prostredníctvom počítača človek získava informácie, upravuje ich, triedi a vysiela, vydáva pokyny iným technickým zariadeniam, riadi technologické procesy....

Počítač - technické zariadenie (hardvér), ktorého chod riadi program (softvér), a ktoré slúži na spracovanie a zobrazenie informácií (dát) podľa postupov zakomponovaných v užívateľských programoch (aplikáciách)... (Sivý, 2006).

Prenosný počítač - NOTEBOOK

Osobný počítač je v dnešnej dobe najpožívanejším druhom počítača. Existuje v dvoch základných podobách. Ako stolný počítač, alebo počítač v prenosnej podobe – „NOTEBOOK“. Notebook poskytuje užívateľovi takmer porovnateľný výkon ako stolný počítač, „daňou“ za mobilitu a malé rozmery je však jeho vyššia cena.

Osobný počítač pozostáva zo systémovej jednotky a periférnych zariadení, ktoré sa pripájajú k tejto systémovej jednotke. Najzákladnejšia (minimálna) zostava dnešného stolného osobného počítača pozostáva z nasledujúcich komponentov: systémová jednotka, monitor, klávesnica a myš.

Popri monitore, klávesnici a myši ďalšími dôležitými perifériami PC sú tlačiareň, reproduktory, skener, externé pamäťové jednotky (externý pevný disk, USB pamäťový kľúč, ...), digitálny fotoaparát a kamera, mikrofón, MIDI klávesnica, externý modem,...

Modem

Modem (modulátor/demodulátor) slúži na pripojenie počítača k telefónnej sieti. Pomocou modemu telefonujeme, faxujeme, pripájame sa k internetu prostredníctvom pevných telefónnych liniek. Okrem modemov ktoré sa zasúvajú do slotu (konektora) priamo na matičnej doske, poznáme aj širokú škálu externých, periférnych modemov, ktoré sa pripájajú počítaču cez niektorý z portov (najčastejšie USB).

Internet

Internet je celosvetová komunikačná štruktúra, založená na výmene informácií prostredníctvom komunikačných protokolov TCP/IP medzi počítačmi a počítačovými sieťami. Táto sieť sa často označuje ako „sieť sietí“. Každý počítač v nej má svoju jedinečnú IP adresu a tá umožňuje jeho identifikáciu v sieti. História Internetu siaha do šesťdesiatych rokov v USA, keď sa tamojšie armádne velenie zamýšľalo nad komunikačnou sieťou usporiadanou tak, aby aj v prípade jej masívneho poškodenia vojenským útokom, zvyšná časť siete zostávala vždy funkčná. V sedemdesiatych rokoch vznikol v USA Arpanet. Táto pôvodne vojenská sieť bola neskôr sprístupnená akademickej pôde. V deväťdesiatych rokoch 20. storočia nastal obrovský rozvoj Internetu tým, že bol sprístupnený verejnosti.

Najviac využívanou službou internetu je služba WWW (World Web – „celosvetová pavučina“). Využíva jazyk a formát dát HTML a komunikačný protokol HTTP, ktorý prostredníctvom tzv. hypertextových odkazov poskytuje užívateľovi jednoduché rozhranie pre vyhľadávanie a zobrazovanie informácií z celej siete.

Digitálny fotoaparát

Digitálny fotoaparát slúži na priame vytváranie fotografií v digitálnej podobe. Najvýkonnejšie digitálne fotoaparáty dnešnej doby dosahujú rozlíšenia porovnateľné s klasickými prístrojmi zaznamenávajúcimi fotografie na kvalitný film. Existuje množstvo formátov dát, komprimovaných aj nekomprimovaných, s ktorými digitálne fotoaparáty dokážu pracovať. Množstvo digitálnych fotoaparátov môže pracovať aj v režime jednoduchej videokamery s obmedzenou dĺžkou záznamu obrazu. K počítaču ho pripájame prostredníctvom USB portu. Toto zariadenie sa po pripojení k počítaču správa ako externý disk a podobne ako u digitálnej kamery je možný transport dát aj opačným smerom.

Pákový ovládač

Pákový ovládač – joystick sa najčastejšie používa pri ovládaní počítačových hier. Existuje veľmi široká škála týchto zariadení, ktoré či už v podobe páky alebo rôznych volantov, pedálov a iných zariadení zvyšujú komfort pri hraní hier.

Mikrofón

Častou vstupnou perifériou počítača býva aj *mikrofón*. Vďaka nemu je možné do počítača nahrávať rôzne zvuky, zaznamenávať hlas, resp. používať počítač ako telefón pri zvukovej komunikácii prostredníctvom počítačovej siete. Pripája sa buď k zvukovej karte alebo do vstupu modemu.

2.1 Výhody využívania moderných technológií vo vyučovaní

Výhody využívania moderných technológií vo vyučovaní a učení od Šedovej a Zouneka (2009):

- Počítačové technológie a internet sú významným **pomocníkom pri príprave učiteľov na výučbu** - učitelia majú možnosť vytvárať rôzne výučbové materiály a to nielen v textovej podobe, ale majú možnosť využívať aj zvuk, obraz, fotky, video a pod. Vďaka počítačovým programom dokáže vytvoriť učiteľ rôzne prezentácie, testy, doplnovačky a iné aktivity, ktoré majú profesionálny vzhľad a hlavne si ich dokáže prispôbiť na „mieru“.
- Veľký prínos počítačových technológií je aj v oblasti **archivácie a aktualizácií údajov** – počítače dokážu ukladať a uchovávať obrovské množstvo materiálov v elektronickej podobe, s ktorými možno ľahko manipulovať. Uložene dáta sa dajú kedykoľvek upraviť, aktualizovať, prípadne zverejniť na internete, kde sú prístupné všetkým v neobmedzenej miere. Učitelia tak nemusia namáhavo nanovo vypracovávať nové materiály, ale jednoducho si upravujú a prispôbia staré, ktoré môžu zdieľať aj so svojimi kolegami.
- Nezanedbatelné využitie počítačových technológií a internetu je aj v **processe samotnej výučby** – žiaci majú možnosť pomocou počítača riešiť samostatné úlohy, robiť rôzne pokusy v programoch simulujúcich realitu, dopĺňať chýbajúce údaje, riešiť problémové úlohy, ale taktiež aj učiť sa spolupráci, napr. pri rôznych skupinových úlohách. Žiaci sú vo výučbe oveľa aktívnejší v porovnaní s klasickou výučbou.
- V súvislosti s internetom možno hovoriť o značnej podpore v oblasti **komunikácie**. Prostredníctvom e-mailu, chatu a rôznych webových stránok si môžu učitelia vymieňať užitočné informácie, dohadovať sa na rôznych stretnutiach, posielat' si vzdelávacie materiály.
- **Testovanie a skúšanie** prostredníctvom počítačov, uľahčuje učiteľovi množstvo času a energie. Vďaka počítačom môže učiteľ rýchlo a jednoducho vyhodnocovať, porovnávať výsledky žiakov a následne plánovať ďalšie vzdelávanie.
- V súčasnosti sa stali počítačové technológie a najmä internet nenahraditeľnými nástrojmi **sebavzdelávania**. Žiaci, ale aj učitelia majú možnosť rozvíjať svoje schopnosti cez rôzne počítačové programy, napr. jazykové programy, programy k autoškole a pod.,

ale aj absolvovať kvantum online kurzov. Na internete možno nájsť nekonečné množstvo informácií, z každej oblasti života človeka.

- Vo vzdelávaní možno využiť počítače a internet taktiež k **prepojeniu medzi realitou a školským prostredím**. Rôzne počítačové programy simulujú realitu, prípadne internet sprístupňuje žiakom reálne dáta, s ktorými môžu následne pracovať. Vzdelávanie sa stáva tým oveľa zaujímavejšie a prínosnejšie z pohľadu samotných žiakov.
- V súvislosti s tvorbou rôznych projektov, úloh a ich následným prezentovaním dochádza pri použití počítačov aj k **rozvoju kreativity a prezentačných zručností**. Žiaci majú k dispozícii kvantum nových možností pre rozvoj tvorivosti. Môžu pracovať s videom, fotografiami, obrázkami, zvukom, majú možnosť ich flexibilne prerábať, prípadne spájať prostredníctvom programov, takže môžu uplatniť plnohodnotne svoju fantáziu.
- Počítačové technológie a internet vo veľkej miere **pomáhajú pri vzdelávaní handikepovaných, alebo pri žiakoch so špeciálnymi vzdelávacími potrebami**. Umožňujú priblížiť textové dokumenty, prípadne zvukovo prehrať text, ale aj uľahčujú komunikáciu s ľuďmi, ktorí sa nemôžu zúčastniť osobne vzdelávania.

Pri využívaní počítačov je potrebné pamätať aj na to, že počítač intelektom nikdy nemôže nahradiť človeka. Počítač nemá emócie, predtuchy, kreativitu ani umelecké cítenie. Počítač nemôže riešiť pracovné vzťahy na pracovisku, samostatne písať literárne diela či komponovať hudbu. Počítač je vždy len nesmierne výkonným pomocníkom pri tejto činnosti. Pomáha človeku podľa presne zadaného algoritmu vykonávať pre človeka úmornú a jednotvárnu prácu.

Všeobecné ciele používania IKT vo výchovno-vzdelávacom procese špecifikujeme takto:

- rozvíjať schopnosti *kooperácie* a *komunikácie* (plánovať prácu, vytypovať problémy, rozdeliť úlohu, skombinovať čiastkové riešenia, v tíme verejne prezentovať výsledky)
- rozvíjať *osobnosť* a *tvorivosť* študenta (vedieť zvoliť vhodné médium na tvorbu a vyjadrenie svojich myšlienok, názorov a pocitov)
- rozvíjať *metakognitívnu komunikáciu* (učiť sa objavovaním, konštruovaním, uvažovaním o vlastných schopnostiach, o procese učenia sa)
- rozvíjať formálne a logické myslenie, spoznávať metódy na riešenie problémov
- rozvíjať schopnosti potrebné na výskumnú prácu (napr. realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém, získať informácie z primeraných zdrojov, hľadať riešenia a príčinné súvislosti, diskutovať o probléme, robiť uzávery) vážiť si a rešpektovať intelektuálne vlastnosti (chápať, že informácie, údaje, znalosti a napr. aj programy sú produkty duševnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu) (Pišúrová, Bíbel, 1999).

Každý pedagóg, ako aj každá vzdelávacia inštitúcia by si mali určiť vhodnosť, účinnosť a výhody, prípadne nevýhody využívania informačných a komunikačných technológií vo vyučovacom procese. Stále však platí, že ani moderné IKT nenahradia kvalitnú prácu učiteľa (Gunčaga, Nižňanský, 2011).

3 NÁMET VYUČOVACEJ HODINY

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Rocník: Tretí, štvrtý

Tematický celok: Podstatné mená

Téma: Opakovanie podstatných mien

Ciele:

Kognitívne:

- Vie správne roztriediť podstatné mená podľa otázky, ktorou sa na ne pýtame
- Rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, správne vytvoriť ich dvojice
- Určiť rod podstatných mien
- Vytvoriť množné číslo zadaných podstatných mien
- Vie podstatné mená používať v slovných spojeniach a textoch

Afektívne:

- Byť pozorný a aktívne reagovať na jednotlivé podnety
- Vie kooperovať a spolupracovať so spolužiakmi v skupine
- Dokončiť začatú prácu
- Rozvíjať sociálno-komunikatívne zručnosti
- Upevniť pozitívny vzťah k rodnému jazyku
- Rozvíjať svoju sebadôveru vo vlastné schopnosti

Psychomotorické:

- Aplikovať získané vedomosti v praxi
- Žiak si rozvíja zručnosť pracovať s interaktívnou tabuľou a notebookom

Kompetencie:

Informačné – práca s textovým editorom PC, internetom a hlavným panelom nástrojov interaktívnej tabule

Kognitívne – rozvíjanie flexibility a fluencie pri praktickom využívaní získaných vedomostí

Interpersonálne – rešpektovať, akceptovať a prijímať názory iných

Metódy: Motivačné – motivačný rozhovor, demonštračné – projekcia statická aj dynamická, didaktická hra, slovné – dialóg, dedukcia,

Formy: Frontálna práca, práca vo dvojiciach, skupinová práca, samostatná práca

Prostriedky: Interaktívna tabuľa, notebook, PC pre žiakov, internet, pripojenie na internet

Medzipredmetové vzťahy:

PDA – domáce zvieratá

VLAS – zopakovanie si učiva o národných parkoch, mestách, pohoriach, riekach

3.1 Priebeh hodiny

Úvod:

Učiteľ v úvode hodiny oboznámil žiakov s cieľom a obsahom vyučovacej hodiny.

Motivačný rozhovor:

1. Čo sú podstatné mená?
2. Akou otázkou sa na ne pýtame?
3. Ako delíme podstatné mená?

4. Aké gramatické kategórie určujeme pri podstatných menách?

Hlavná časť:

Prezentácia – Pojem prezentácia sa do nášho povedomia a aj do bežného jazyka dostal z anglosaského prostredia. Možno ho chápať v dvoch rovinách, významoch. V širšom význame ide o akékoľvek súvislé ústne vystúpenie jednotlivca spravidla pred publikom. Prezentovať možno myšlienky, výrobky, produkty nemateriálneho charakteru, seba samého a pod. V školskom prostredí sa prezentácia spravidla spája so sprístupňovaním nového učiva. Prezentácia v užšom zmysle slova obyčajne súvisí s použitím programového prezentačného nástroja Microsoft PowerPoint.

Prezentácia (Príloha 1) bola vytvorená ako učebná pomôcka pre žiakov. Prostredníctvom interaktívneho zážitku na hodine rozvíja aj emocionálnu a tvorivú stránku osobnosti žiaka. Prirodzeným spôsobom premieňa klasické vyučovanie na moderné – interaktívne, ktorého efektívnosť je mnohonásobne vyššia. Žiaci si inovatívnymi a pre nich zaujímavými úlohami upevňujú učivo podstatných mien. Prezentácia je už žiakom známa z vyučovacích hodín.

Snímka 3: Definícia podstatných mien. Táto snímka sprostredkúva žiakom definíciu podstatných mien a otázky, ktorými sa na podstatné mená pýtame. Žiaci pomenujú obrázky na tejto snímke. Úlohou pre žiakov je vytvoriť po 5 podstatných mien označujúcich osoby, zvieratá a veci.

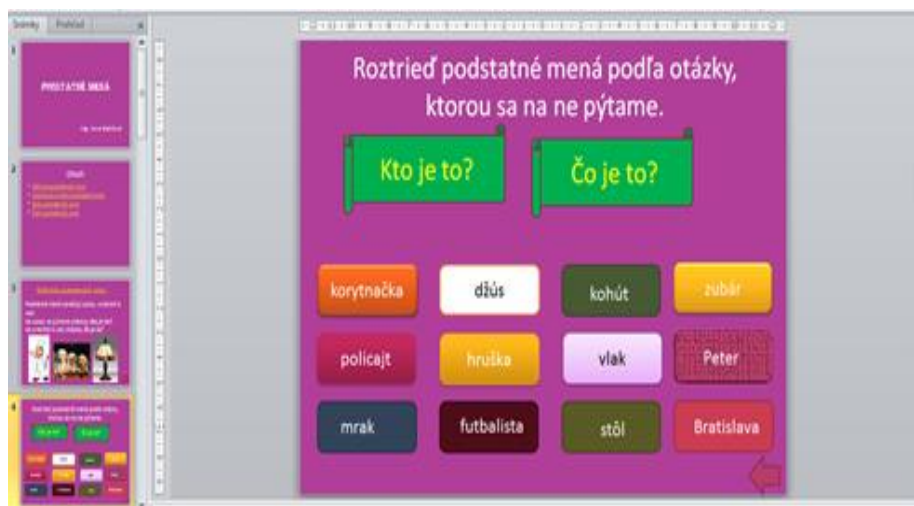
Obrázok 1 Definícia podstatných mien

Prameň: vlastný návrh

Snímka 4: Roztried' podstatné mená podľa otázky, ktorou sa na ne pýtame. Na podstatné mená sa pýtame otázkami Kto je to? (osoby) a Čo je to? (zvieratá, veci). Úlohou pre žiakov je zadané podstatné mená roztriediť.

Žiaci pracujú samostatne, slabší žiak pracuje na tabuli. Po vypracovaní úlohy si vypracovanú úlohu skontrolujeme.

Môžeme žiakom zadať rozširujúcu úlohu, aby sami vymysleli a dopísali po 3 podstatné mená.

Obrázok 2 Triedenie podstatných mien podľa otázky

Prameň: vlastný návrh

Snímka 5: Všeobecné a vlastné podstatné mená. Pri tejto snímke si žiaci zopakujú delenie podstatných mien na všeobecné a vlastné. Žiaci ústne tvoria príklady všeobecných a vlastných podstatných mien.

Obrázok 3 Všeobecné a vlastné podstatné mená

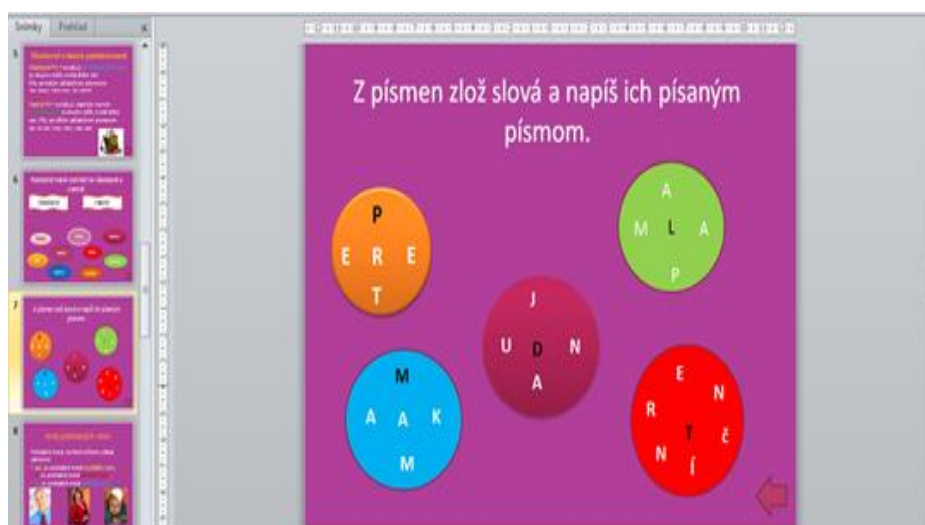
Prameň: vlastný návrh

Snímka 6: Triedenie podstatných mien na všeobecné a vlastné. Žiaci majú zadané podstatné mená roztriediť do dvoch skupín: všeobecné a vlastné. Pripomenieme žiakom, že vlastné podstatné mená delíme na vlastné mená osôb, zvierat, názvy všetkých miest na mape.

Obrázok 4 Roztried' podstatné mená na všeobecné a vlastné
Prameň: vlastný návrh

Snímka 7: Z písmen zlož slová a napíš ich písaným písmom. Žiaci z jednotlivých písmen majú poskladať slovo. Začiatkové písmeno je farebne odlíšené. Keďže sa v tomto cvičení nachádzajú aj všeobecné aj vlastné podstatné mená, môžeme si u žiakov overiť, či správne pochopili pravopis podstatných mien. Žiaci by mali ovládať, že všeobecné podstatné mená píšeme malým a vlastné podstatné mená veľkým začiatčným písmenom.

Obrázok 5 Skladanie slov
Prameň: vlastný návrh

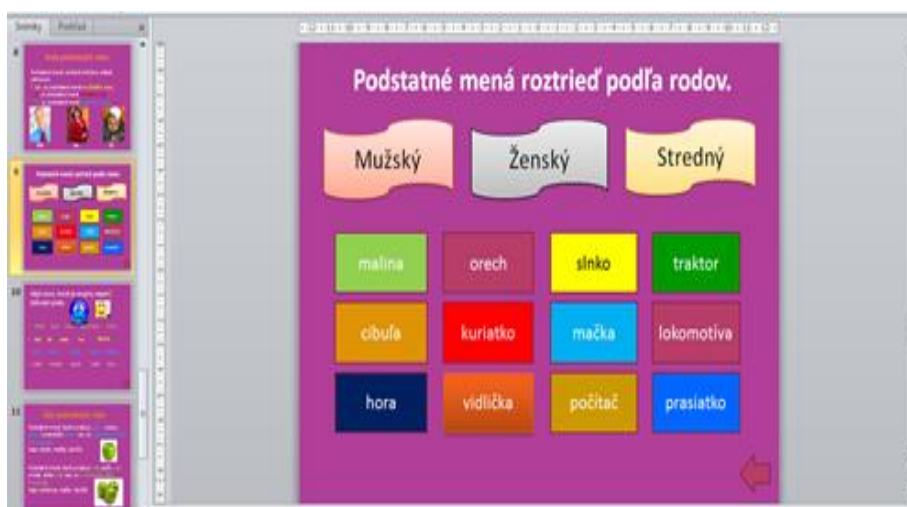
Snímka 8: Rody podstatných mien. Pri podstatných menách určujeme aj gramatickú kategóriu – rod podstatných mien. Podľa zámená, ktorým sa na podstatné meno pýtame rozlišujeme pri podstatných menách mužský, ženský a stredný rod.

Obrázok 6 Rody podstatných mien

Prameň: vlastný návrh

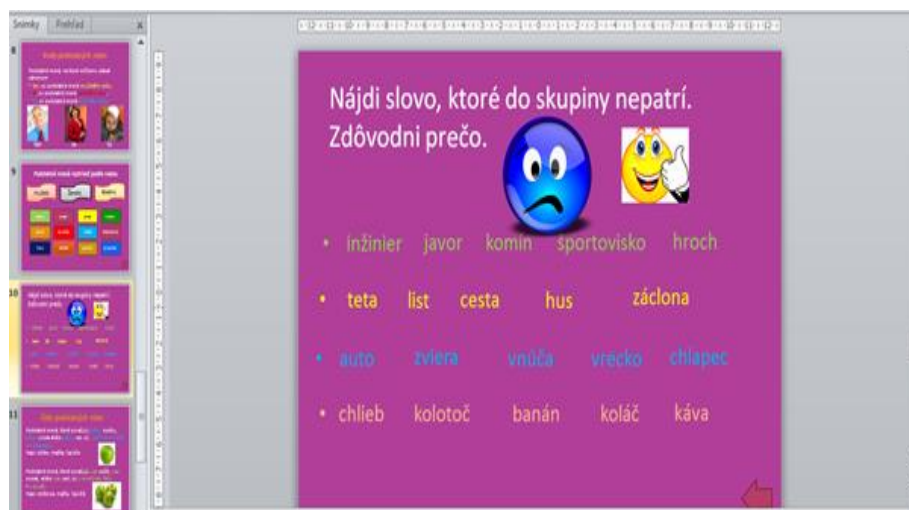
Snímka 9: Podstatné mená roztried' podľa rodov. V tomto cvičení žiaci majú za úlohu správne priradiť podstatné mená k rodu, ku ktorému patria. Pre žiakov z marginalizovanej skupiny sa táto kategória určuje ťažšie, preto je vhodné takéto cvičenia s nimi vypracovávať, pre lepšie osvojenie, spoločne na tabuli.

Obrázok 7 Triedenie podstatných mien podľa rodu

Prameň: vlastný návrh

Snímka 10: Nájdi slovo, ktoré do skupiny nepatrí. Toto cvičenie si vypracujeme spoločne so žiakmi. Úlohou pre žiakov je nájsť v riadku slovo, ktoré je iného rodu ako ostatné. Žiaci sa môžu pri tabuli striedať. Pri tomto cvičení žiaci majú hneď spätnú väzbu. Každé slovo je ošetrené animáciou – smailkom, správne slovo po kliknutí naň za zväčší.

Obrázok 8 Nájdí slovo, ktoré do skupiny nepatrí

Prameň: vlastný návrh

Snímka 11: Číslo podstatných mien. Pri tejto snímke si so žiakmi zopakujeme definíciu jednotného a množného čísla podstatných mien. Žiakom zadávame podstatné mená v jednotnom čísle a ich úlohou je tieto podstatné mená dať do množného čísla a naopak.

Obrázok 9 Číslo podstatných mien

Prameň: vlastný návrh

Snímka 12: Podstatné mená roztriediť podľa čísla. Úlohou žiakov je dané podstatné mená roztriediť do príslušných skupín. Úlohu môžeme sťažiť žiakom tak, že k zadaným podstatným menám vytvoria ich dvojčku. K podstatnému menu v jednotnom čísle vytvoríme podstatné meno v množnom a naopak.

Obrázok 10 Podstatné mená roztried' podľa čísla

Prameň: vlastný návrh

Cvičenie v programe Hot Potatoes (Príloha 2)

Program Hot Potatoes slúži na vytváranie interaktívnych cvičení. Hot Potatoes má 5 častí, z ktorých každá slúži na vytváranie určitého typu cvičení, ktoré možno vo formáte *html* umiestniť na webovú stránku ako interaktívne cvičenie vyhodnocované automaticky počítačom, alebo vytlačiť ako pracovné listy.

V tomto cvičení žiaci ku všeobecným podstatným menám majú správne priradiť vlastné podstatné mená. Žiaci toto cvičenie musia stihnúť v časovom limite. Cvičenia vytvorené v tomto programe poskytujú žiakom hneď spätnú väzbu. Sú preto vhodné na samostatné vypracovanie žiakmi.

Obrázok 11 Prirad'ovanie vlastných podstatných mien k všeobecnému

Prameň: vlastný návrh

Cvičenia na interaktívnej tabuli (Príloha 3)

Tieto cvičenia boli vytvorené ako učebná pomôcka pre žiakov. Prostredníctvom interaktívneho zážitku na hodine rozvíjajú aj emocionálnu a tvorivú stránku osobnosti žiaka. Prirodzeným spôsobom premieňajú klasické vyučovanie na moderné – interaktívne, ktorého efektivita je mnohonásobne vyššia. Žiaci si inovatívnymi a pre nich zaujímavými úlohami upevňujú učivo o podstatných menách.

Cvičenie 1: Úlohou žiakov je vybrať správne slová (podstatné mená) a presunúť ich do modrej časti (kontajnera). Výhodou tohto cvičenia je, že v kontajneri sa uchytia len správne slová, len podstatné mená. Ostatné slová sa vrátia do svojej východiskovej polohy.

Pri takýchto cvičeniach je nevýhodou to, že žiaci môžu aj bez rozmýšľania skúšať premiestňovať slová.

Obrázok 12 Vyber zo slov podstatné mená

Prameň: vlastný návrh

Cvičenie 2: Všeobecné a vlastné podstatné mená. Pri tomto cvičení úlohou žiakov je správne dopísať všeobecné podstatné meno ku skupine vlastných podstatných mien. Po dopísaní sa žiak môže skontrolovať kliknutím na farebný ovál, kde sa mu zjaví správne všeobecné podstatné meno, ktoré malo byť doplnené.

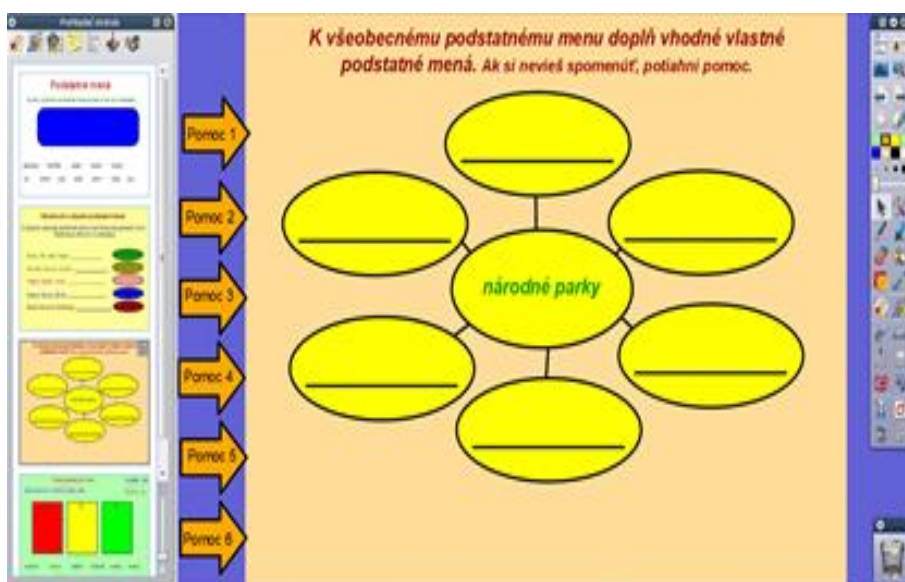

Obrázok 13 Prirad'ovačka

Prameň: vlastný návrh

Cvičenie 3: V tomto cvičení si precvičíme aj učivo z vlastivedy. Úlohou žiakov je doplniť do bublín názvy Slovenských národných parkov. Táto úloha je pre žiakov náročnejšia, a preto sú pre nich vytvorené pomôcky. Žiak povytiahne šípku (Pomoc 1) na plochu tabule a zároveň so šípkou vytiahne aj názov národného parku.

Vhodné je pre žiakov vytvoriť obdobné cvičenia, kde úlohou pre žiakov by bolo dopísať rieky, pohoria, mestá, obce, názvy detských časopisov, slovné druhy,

Obrázok 14 Doplnovačka

Prameň: vlastný návrh

Cvičenie 4: Rody podstatných mien. Zadané podstatné mená majú za úlohu žiaci správne roztriediť podľa rodov. Farebné tvary sú ošetrené zadanými obmedzeniami kľúčových slov. Pri nesprávnom zaradení podstatných mien sa slová vrátia do východzej polohy. Správne zadané slová sa v kontajneroch uchytia.

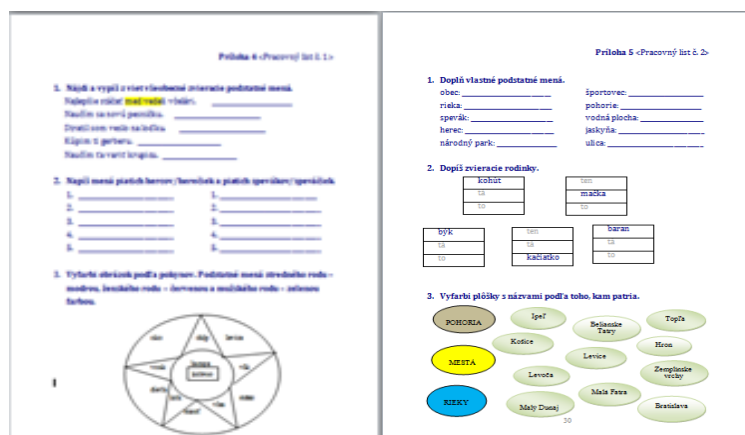
Obrázok 15 Prirad'ovanie slov podľa rodov

Prameň: vlastný návrh

Pracovný list (Príloha 4, Príloha 5)

Pracovné listy považujem za veľmi vhodnú a účelennú pomôcku. Môžu mať široké uplatnenie vo všetkých fázach učebného procesu ako vhodný doplnok, podpora, prípadne aktualizácia informácií základného učebného zdroja.

Pracovné listy podporujú aktivitu žiakov, poskytujú podnety na ich samostatnú prácu a dostatok možností kontrolovať vlastné výsledky. Zabezpečujú aplikáciu teoretických vedomostí v praxi a rozvíjajú kľúčové kompetencie žiakov. Metóda pracovných listov vedie pri porovnaní s tradičnou učebnicou a žiackym zošitom k efektívnejšiemu využitiu vyučovacej hodiny, najmä tým, že materiál potrebný na prácu žiakov je spracovaný a žiak sa venuje ihneď vlastnej práci pri riešení úloh.

Obrázok 16 Pracovné listy

Prameň: vlastný návrh

Záver:

Jednoduché didaktické hry

Pojmom didaktická hra sa označuje akékoľvek alternatívne učebné aktivity. V hre si žiak rozvíja a uľahčuje osvojovanie rozumových schopností, zručností a návykov. Rozvíja základné charakterové vlastnosti, samostatnosť, zodpovednosť, schopnosť diskutovať i komunikovať. Žiak sa učí pracovať v tíme, učí sa predchádzať alebo riešiť konflikty.

Názov: Na Podstatné mená

Ciel': Upevňovať a prehĺbovať vedomosti o rode podstatných mien

Postup: Učiteľ vysloví nejaké podstatné meno. Ak je to podstatné meno mužského rodu, deti zostanú sedieť. Ak je to podstatné meno ženského rodu, deti vstanú a vzpažia a pri podstatnom mene stredného rodu si ľahnú na lavicu. Kto sa pomýli, dá zálohu (pero, ceruzku, farbičku a pod.). Zálohy sa žiakom vrátia, ak porozprávajú, čo vedia o podstatných menách.

Názov: Kimova hra

Ciel': Precvičovať pamäť a postreh

Postup: Vedúci položí na stôl 24 drobných predmetov: ceruzky, kamienok, kliniec, špendlík, strúhadlo, štetec atď. Stôl zakryje šatkou a zavolá hráčov. Hráči si majú zapamätať čo najviac vyložených vecí. Po minúte šatku vráti na miesto a každý hráč zapíše všetky predmety, ktoré na stole videl a ktoré si zapamätal.

Názov: Na mená

Ciel': Upevniť pravopis vlastných podstatných mien

Postup: Učiteľ rozdá žiakom lístočky, na ktoré vopred napísal po tri písmená, napríklad: K, L, M. Každý žiak má utvoriť k týmto písmenám po dve (tri) mená osôb, miest, napríklad:

K L M

Katka Laco Mária

Karol Libuša Marta

Košice Lipany Michalovce

Kežmarok Levice Martin

Názov: Obrázkový príbeh

Ciel': Rozvíjať tvorivé myslenie

Postup: Učiteľ vylosuje 10 obrázkov, ktoré sa upevnia na magnetickú tabuľu.

Žiaci majú vytvoriť príbeh, aby v ňom boli použité podstatné mená zobrazené obrázkom v uvedenom poradí. Príbeh môže byť vtipný. Nevylučuje sa ani absurdita. Pri tvorení viet sa nemôžu použiť ďalšie podstatné mená iba ostatné slovné druhy, aby vety mali zmysel. Napr.

Obrázky: okno – včela – kvet – uhorka – lietadlo – Afrika – batéria – ruža – Indián – bocian

Riešenie:

napr. Keď som sa zobudil a pozrel som z **okna**, uvidel som **včelu**, ako si sadá na **kvet uhorky**. Zazrel som aj **lietadlo**. Možno letí do **Afriky**. Vtom som si uvedomil, že musím ísť kúpiť 9 Voltovú **batériu**. Keď sa vrátim, polejem **ruže** a budem sa hrať s tým naším **Indiánom**, alebo sa pôjdeme pozrieť na **bociany**. (žiacka práca bez úpravy)

3.2 Vyhodnotenie hodiny

Sebahodnotenie žiakov

Učiť sebahodnoteniu je dôležité už od prvých rokov školskej dochádzky. Učiteľ má dať čo najväčší priestor žiakom na hodnotenie spolužiakov a na hodnotenie seba samých a je potrebné žiakov učiť vyvodit' z hodnotenia i sebahodnotenia závery a urobiť potrebné korekcie. Žiaci hodnotili svoje vedomosti, čo vedeli a v čom majú nedostatky, čo im robilo najväčší problém, čo sa im páčilo a čo nepáčilo.

Otvorenosť hodnotenia znamená možnosť zmeny hodnotenia po zmene podmienok procesu učenia. Učiteľ nemá žiaka natrvalo zatriediť do niektorej kategórie (napr. veľmi slabý, neschopný), ale brať do úvahy, že žiak sa môže meniť, že zo slabého žiaka sa môže stať dobrý a opačne.

Je dôležité správne nasmerovať žiakov pri sebahodnotení a hodnotení. U žiakov prevláda tendencia väčšej kritickosti ku spolužiakom ako k sebe samému. Je vhodné, aby sa žiaci hodnotili navzájom.

Hodnotenie učiteľom

Hodnotenie žiaka učiteľom je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorá má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. Vyzdvihla som najaktívnejších a najúspešnejších žiakov a odmenila som ich jednotkami. Motivujúco pôsobí aj slovná pochvala. Slabších a menej aktívnych žiakov som povzbudila k zvýšenej aktivite na vyučovacej hodine. Pri hodnotení je nutné zohľadniť osobitosti žiaka a druh jeho postihnutia.

Vyhodnotenie hodiny

Učiteľ sa opiera aj o hodnotiaci rozhovor so žiakmi a vyhodnotenie hodiny v jej závere. Každodenná sebareflexia učiteľa má byť neustálou a systematickou činnosťou, ktorá prijímaním vhodných rozhodnutí učiteľa vedie k skvalitneniu výučby.

Učiteľ napr.

- porovná skutočný priebeh hodiny s plánovaným,
- zaznamená mimoriadne okolnosti, ktoré sa vyskytli na hodine,
- zaznamená tie ciele výučby a učebné situácie, ktoré sa mimoriadne vydarili a ktoré nevydarili a prečo,
- formuluje opatrenia na zlepšenie metodického postupu, alebo štruktúry vyučovacej hodiny.

Stanovené ciele vyučovacích hodín sa mi podarilo naplniť pomocou využitia inovatívnych metód a informačno komunikačných technológií. Nenásilnou, hravou formou som žiakov naviedla na opakovanie už nadobudnutých vedomostí a prezentovanie svojich poznatkov pred spolužiakmi.

ZÁVER

IKT vniesli do vyučovacieho procesu nové námety, metódy a formy práce a znamenajú pre deti i učiteľov prínos hlavne pre ich zvýšenie názornosti, praktickosti a zážitkovosti vyučovania.

Počítačové systémy rešpektujú individuálne požiadavky žiaka, jeho tempo učenia sa a schopnosti. Každý človek sa učí rôznym spôsobom a odlišným tempom. Počítač môže pracovať rýchlou vyhovujúcou potrebám žiaka, dovoľuje mu vrátiť sa späť a žiada od neho vysvetlenie, dovoľuje mu začať a skončiť prácu v rôznych miestach, môžu mu dať okamžite spätnú väzbu.

Veľkú výhodu vo využívaní počítačov na vyučovacích hodinách vidím aj v tom, že ich môžu používať aj handicapovaní žiaci, i žiaci so špecifickými poruchami učenia, najmä dyskalkulici a dyslektici. Aj deti, ktoré učenie nebaví, sa vďaka počítačom môžu pre učenie nadchnúť a môže to prispieť k ich školskému úspechu.

Počítače ponúkajú bohaté prostredie pre rozvoj myslenia žiakov. Ľahšie objavujú závislosti medzi veličinami, vplyv parametrov na priebeh závislosti. Pri analýze vzťahov medzi údajmi sa žiaci nezdržujú nezáživnými, numerickými výpočtami. To však neznamená, že by nemali zvládnuť základné numerické metódy a operácie s číslami (Černochovej a kol., 1998).

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Černochová, M a kol. 1998. *Využití počítače při vyučování*. Portál, Praha. 1998. ISBN: 80-7178-272-6
2. Gunčaga, J., Nižňanský, B. 2011. *Odborová didaktika – Interdisciplinárny dialóg 2011; Medzinárodná konferencia, Zborník z konferencie 20. 10. 2011*, Verbum, Ružomberok. 2011. ISBN: 978-80-8084-791-3
3. Hvozdovič, Ľ. a kol. 2003. *Celodenné výchovné pôsobenie (so zameraním na hry rozvíjajúce osobnosť dieťaťa a jeho kognitívne zázemie)*. MPC Prešov, Prešov. 2003. ISBN: 80-8045-296-2
4. Mancová, Marta, Štefeková, Kamila: Štátny vzdelávací program. Slovenský jazyk a literatúra, Bratislava, 2011. Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_isced1.pdf
5. Pišúrová, K., Bíbel, V. 1999. *Stredné školy a internet*. 1. vyd. Eterna Press, Bratislava. 1999. ISBN: 80-901418-9-7
6. Sivý, V. 2006. *Základy informačných technológií*. Prešovská univerzita v Prešove, Prešov. 2006. ISBN: 80-8068-530-4
7. Slávik, J. 1999. *Hodnocení v současné škole*. Portál, Praha. 1999.
8. Velikanič, J. 1973. *Skúšanie, hodnotenie a klasifikácia žiakov*. SNP, Bratislava. 1973.
9. Zounek, J., Šedová, K. 2009. *Učitelé a technologie: Mezi tradičním a moderním pojetím*. Paido, Brno. 2009. ISBN: 978-80-7315-187-4

ZOZNAM PRÍLOH

- Príloha 1 Prezentácia
- Príloha 2 Prirad'ovačka – Hot Potatoes
- Príloha 3 Cvičenia na interaktívnej tabuli
- Príloha 4 Pracovný list č. 1
- Príloha 5 Pracovný list č. 2

1. Nájdi a vypíš z viet všeobecné zvieracie podstatné mená.

Najlepšie stáčať **med** vedeli včelári. _____

Naučím sa novú pesničku. _____

Stratil som veslo na loďku. _____

Kúpim ti gerberu. _____

Naučím ťa variť krupicu. _____

2. Napíš mená piatich hercov/herečiek a piatich spevákov/speváčiek.

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

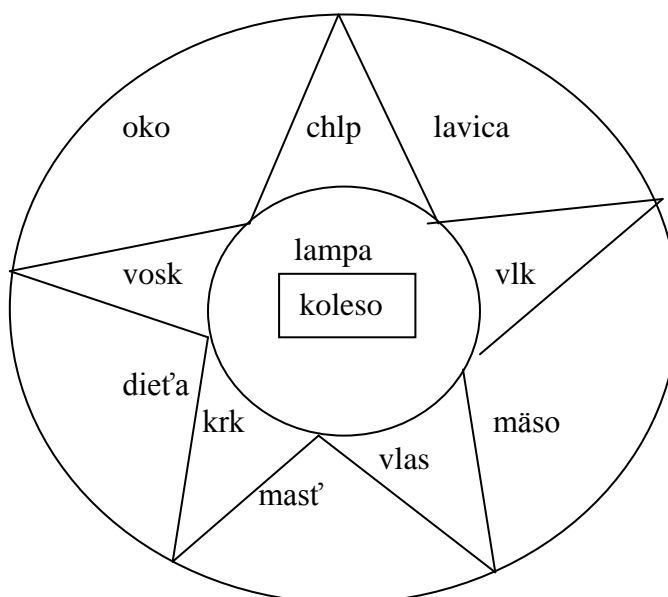
4. _____

4. _____

5. _____

5. _____

3. Vyfarbi obrázok podľa pokynov. Podstatné mená stredného rodu – modrou, ženského rodu – červenou a mužského rodu – zelenou farbou.

1. Dopln vlastné podstatné mená.

obec: _____

športovec: _____

rieka: _____

pohorie: _____

spevák: _____

vodná plocha: _____

herec: _____

jaskyňa: _____

národný park: _____

ulica: _____

2. Dopíš zvieracie rodinky.

kohút
tá
to

ten
mačka
to

býk
tá
to

ten
tá
kačiatko

baran
tá
to

3. Vyfarbi plošky s názvami podľa toho, kam patria.